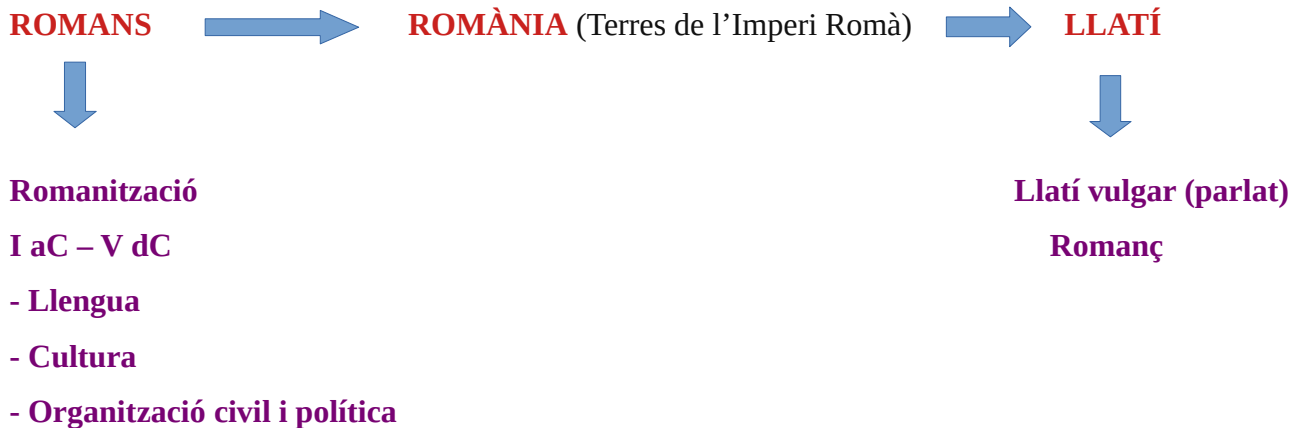

ORÍGENS DE LA LLENGUA CATALANA

Imperi Romà

ROMÀNIA	
ROMÀNIA ORIENTAL	ROMÀNIA OCCIDENTAL
Italià Romanès Dàlmata (†)	Català Francès Castellà Portuguès Occità Retoromànic Sard
<p>- Manteniment dels sons oclusius sords (P/T/K) en posició intervocàlica i davant -R.</p> <p>ROTA > ruota (it.) roata (rom.)</p> <p>CAPRA > capra (it. / rom.)</p> <p>CEPULLA > cipolla (it.) ceapa (rom.)</p> <p>FOCUS > fuoco (it.)</p> <p>- Plurals sense – S > i / e (Nominatiu pl. llatí)</p> <p>capre, cipolle, tavoli, bottiglie</p>	<p>- Sonorització dels sons oclusius intervocàlics (P/T/K > B/D/G) i davant -R</p> <p>ROTA > roda (cat. / occ. / port.) rueda (cast.)</p> <p>CAPRA > cabra</p> <p>CEPULLA > ceba , cebolla</p> <p>FOCUS > Fuego, foguera</p> <p>- Plurals amb -S (Acusatiu pl. llatí)</p> <p>cabres, cebes, botelles, botellas, bouteilles</p>

FACTORS QUE INFLUEIXEN L'APARICIÓ DE LES LLENGÜES ROMÀNIQUES

(caiguda de l'IR)

4 FACTORS

SUBSTRAT

Llengües abans de l'I.R.

- Pobles indoeuropeus:

- **celtes** (banya, camí, blat, maduixa...)
- sorotapes (avenc, branca, clenxa...)

- **Fenicis** (Eivissa, Tagomago, Hispània)

- **Grecs** (cop, guix, escola, Pitiüses)

- **Iberobasc** (pissarra, esquerra...)

ESTRAT

Influència de la llengua parlada pels propis romans.

Origen   Nivell cultural

SUPERESTRAT

Llengües posteriors a l'I.R.

Germànics
(visigots i francs)
(s.V -VII dC)

Arnau
Guillem
Ramon
parra
bandera
sabó

Àrabs
711>1229

albercoc
safareig
sucre
Biniaraix
Algaida

- Marca Hispànica (comtats sota domini de l'I. Carolingi)

ADSTRAT

Llengües veïnes que fan aportacions.

- **Castellà** (amo, mentida, mosso, quedar, cercar)

- **Occità** (al·lot, batle, missatge, refrany, correu)

- **Italià** (brúixola, carícia, novel·la, òpera, sonet)

- **Francès** (llinatge, casset, hotel, xofer, dossier)

- **Anglès** (anglès, eslògan, gol, esport, hippy, sandvitx)

NAIXEMENT DE LA LLENGUA CATALANA / PRIMERS TEXTOS

s. VIII

Mots en documentació jurídica.

s. IX

813 *Concili de Tours*
«Rusticam Romanam linguam»

s. XII

- Primers textos en CAT:

* *Forum Iudicum*

(temàtica legal)

* *Homilies d'Organyà*

(temàtica religiosa 12 sermons)

Cant de la sibil·la

Llengües romàniques: funció pràctica > organització social / religiosa (teocentrisme)

s. XIII

- **Expansió de la Corona Catalanoaragonesa: Documentació administrativa Jaume I en CAT.**
  - *Llibre del Consolat de Mar*
  - *Llibre del Feits*

- **Canvis socials que influeixen a la llengua:**
  - * **Noves rutes comercials**
  - * **Creixement de les ciutats**
  - * **Naixement de les classes burgeses**

NAIXEMENT DE LA LITERATURA

Llengua de prestigi: llatí / àrab

Monestirs → fadristerns → llatí > català

s. XII – XV **Poesia trobadoresca** (gènere sorgit dins les corts occitanes)

OCCITÀ (provençal)

- * 1a Llengua romànica que obté un estàndard literari.
- * Prestigi de la lírica trobadoresca.
- * Proximitat territoris catalans i Occitània.
- * Semblança entre les dues llengües (Occità / Català)
- * Relacions polítiques entre la Corona d'Aragó i Occitània.

Context històric i geogràfic:

- La poesia trobadoresca neix al s. XII a la zona d'Occitània (Provença, Llenguadoc).

- En aquest segle Occitània estava dividit en territoris independents (Montpeller, Aquitània....) governats per nobles feudals. Al nord hi havia el Regne de França i al sud la Corona Catalanoaragonesa (que tenia alguns comtats dins aquesta àrea geogràfica).
- Interès d'expansió d'ambdues corones. (La major part de senyors feudals depenien de la Corona d'Aragó).
- s. XIII Rei de França inicia una croada contra OCCITÀNIA

↓

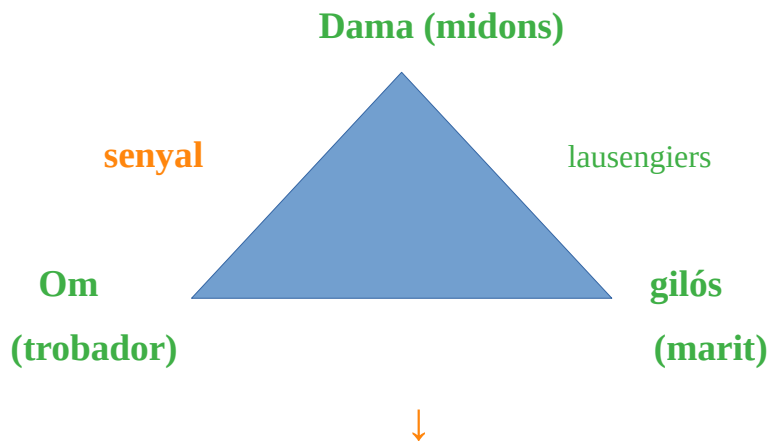
CATARISME (considerat heretgia)// Cristianisme (teocentrisme)

- Final de la croada: Batalla de Muret (1213) Mort de Pere I (el Catòlic) Pèrdua de territoris dins Occitània. Alguns occitans acusats de càtars, es refugiaran dins la corona catalana.

Elements i característiques de la Poesia trobadoresca

- ✓ La poesia trobadoresca neix dins les corts occitanes com a entreteniment dels senyors feudals, per tant hi veiem reflectits els temes com: amor, honor, guerra..
- ✓ **Trobador:** d'estament elevat. És una persona culte: sap lletra i música.
- ✓ **Joglar:** d'estament social baix. Era qui recitava les composicions creades pel trobador.
- ✓ **Dama:** esposa d'un senyor feudal que era la receptora de les composicions del trobador.
- ✓ **Gilós:** marit de la dama a qui anava dirigida la composició.
- ✓ **Lausengiers:** cortesans, aduldors del gilós, cuetes.

El trobador expressa el seu amor i **vassallatge** a la dama a través d'un codi amorós

↓
 fina amor

(amor lleial, cortès, noble, platònic) Contraposat a l'**amor físic**.

AMOR CORTÈS

És el tema principal de la lírica trobadoresca, en què un trobador declara el seu amor, fidelitat i vassallatge a la seva dama a través d'un senyal.

=

Vassallatge amorós = Vassallatge feudal

PIRÀMIDE FEUDAL

**L'Amor cortès és una
metàfora de la societat
feudal.**

Prohibit / Alliberació